

Barnhälsoplan

BARNOMSORGEN, DAGHEMMET WÄKTARS

2024–2025

Med utgångspunkt i Landskapsregeringens anvisningar från 02.03.2021

Styrande dokument – Plan

Beslutsdatum	Giltighetstid	Diarienummer
08.11.2024	2024-2025	-
Fastställd av	Dokumentansvarig	Omfattar
Biträdande bildningschef	Daghemsföreståndare	Bildningssektorn

Innehåll

Inledning.....	1
1 Syftet med barnhälsan	2
1.1 Det uppskattade behovet av barnhälsotjänster	2
2 Barnhälsogrupp	3
2.1 Beskrivning av barnhälsogruppen.....	3
3 Rätt till barnhälsa	4
3.1 Kontakt till barnhälsa	4
3.2 Behandling av enskilda barnhälsoärenden.....	4
4 Barnhälsotjänster	5
5 Samarbete inom barnhälsa	7
5.1 Samarbete med utomstående	7
5.2 Samarbete med barnet och deras vårdnadshavare.....	7
6 Sekretess inom barnhälsan	7
6.1 Utarbetande och förvaring av barnhälsojournaler.....	8
7 Uppföljning och utvärdering av barnhälsan.....	8

Inledning

Barnhälsan är en viktig del av barnomsorgens verksamhet. Barnet har rätt till en trygg pedagogisk miljö, vilket innebär såväl fysisk och psykisk som social trygghet. Målsättningen är att skapa grundförutsättningar för barnets lärande, en frisk och trygg lärmiljö, att skydda den psykiska hälsan och förebygga utslagning samt främja välbefinnandet inom hela barnomsorgsgemenskapen.

Planen för barn- och elevhälsan baserar sig på LL om barnomsorg och grundskola (2020:32, LBG). Syftet med planen är att beskriva hur barn- och elevhälsan ska genomföras, utvärderas och utvecklas. Barn- och elevhälsoplanen för barnomsorgsenheten och grundskolan ska tas med i välfärdsplanen för barn och unga (enligt tillämpning i landskapet Åland av barnskyddslagen 2008:97).

I Mariehamn har bildningssektorn anpassat enheternas barn- och elevhälsoplaner med inriktning mot grundskola eller barnomsorg. Denna plan är uppgjord för barnomsorgen.

I uppgörandet av denna plan har biträdande bildningschefen, daghemmens föreståndare, speciallärarna i barnomsorg och kurator i barnomsorg deltagit. Därtill ges personalen möjlighet att ge input.

1 Syftet med barnhälsan

Arbetet med barnhälsan innebär att främja och upprätthålla barnens utveckling och lärande, god psykisk och fysisk hälsa samt socialt välbefinnande. Målet är att arbeta förebyggande och att säkerställa tidigt stöd för de barn som behöver det samt att upprätthålla en barnhälsa som stödjer hela verksamheten.

Utöver det har barnen lagstadgad rätt till individuella barnhälsotjänster. I barnhälsan ingår att se till verksamhetens handlingsförmåga i problem-, olycksfall- och krissituationer. Målen för den gemensamma barnhälsan ska synas i hela barnomsorgens verksamhetsmiljö.

Arbetet inom barnhälsan grundar sig på konfidentialitet och ett respektfullt förhållningssätt till barnet och vårdnadshavaren, samt stödjer delaktighet.

Planen för barnhälsa uppdateras årligen.

1.1 Det uppskattade behovet av barnhälsotjänster

På daghemmet Wäktars uppskattas följande barnhälsotjänster behövas under verksamhetsåret 2024–2025.

- Under verksamhetsåret 2024–2025 bedöms att följande ska prioriteras vad gäller det förebyggande arbetet på enheten:
 - Daghemmet arbetar aktivt med positiv psykologi. Daghemmet tillsätter en arbetsgrupp i området. Avdelningarna arbetar med att sätta ord på styrkor som barnen i gruppen har. Arbetet ligger till grund för att stärka det sociala välbefinnandet på daghemmet.
 - Daghemmet arbetar aktivt med att stärka barnens språk och kommunikationsförmåga. Det genom att ordna språkstöd för barn med annat modersmål än svenska samt genom att på veckobasis erbjuda högläsning och språklekar både inom- och utomhus.
 - Daghemmet arbetar med materialet *Nakensaken*.
 - Daghemmen arbetar aktivt med barnens internet i samarbete med Rädda barnen. Samtliga femåringar deltar.
 - Daghemmen arbetar aktivt med materialet *Stopp min kropp!*
 - Daghemmen arbetar med materialet *Jag & vi* för att stärka barnens sociala och emotionella färdigheter.
- Behov av kurator och barnomsorgs- och skolpsykologtjänster bedöms behövas under perioden.
- I hela Mariehamn uppskattas ca 20% av daghemmens barn vara i behov av stöd från specialbarnomsorgen.
- Daghemmet arbetar utgående från Säkerhetsplanen för Mariehamns barnomsorg (godkänd i bildningsnämnden 28.1.2021 3§).
- Daghemmet arbetar förebyggande utgående från Handlingsplan för mobbningsförebyggande arbete och ingripande vid mobbning.

2 Barnhälsogrupp

Daghemmets barnhälsogrupp ansvarar för planeringen, utvecklingen, genomförandet och utvärderingen av barnhälsan. I gruppen behandlas ärenden på ett allmänt och gemensamt plan men även frågor som berör enskilda barn. Gruppen samarbetar med den pedagogiska personalen i ärenden som gäller utredning av stödbehovet av specialpedagogiskt och mångprofessionellt stöd enligt 39–41§ i del II LBG.

Daghemmets barnhälsogrupp leds av daghemsföreståndaren. I gruppen kan ingå:

- Lärare i barnomsorg
- Speciallärare i barnomsorg
- Kurator i barnomsorg
- Barnomsorgs- och skolpsykolog

Beroende på ärendet som behandlas kan personalen bjuda in andra sakkunniga, grundskolans personal eller andra berörda. Personalen inom barnhälsan kan konsultera samarbetspartners i frågor som berör enskilda barn så som ÅHS, kommunernas socialtjänst (KST) eller polisen.

2.1 Beskrivning av barnhälsogruppen

- Arbetet leds och sammankallas av daghemmets föreståndare. Kallelsen skickas till berörda i god tid.
- En sekreterare utses för respektive möte. Protokollet sparas digitalt i daghemmets barnhälsomapp.
- Mötets agenda:
 - Uppföljning av senaste protokoll.
 - Inkomna barnhälsoärenden.
 - Uppföljning av gruppens prioriteringar.
 - Övriga ärenden.
- Daghemmets barnhälsogrupp träffas vid varje terminsstart (september och januari), och där diskuteras stödbehoven och daghemmets prioriteringar i barngrupperna.
- Ytterligare möten för enskilda barnärenden samt uppföljning av daghemmets prioriteringar sammankallas en gång i månaden (de små BHG-möten).
- I slutet på varje verksamhetsår utvärderas barnhälsogruppens arbete.
- Innan ett ärende som gäller enskilda barn behandlas i gruppen ska vårdnadshavare ha fått möjlighet att ge sina synpunkter.

3 Rätt till barnhälsa

3.1 Kontakt till barnhälsa

Ett barn ska ha möjlighet till ett personligt samtal med någon från barnhälsan, senast den sjunde arbetsdagen efter att barnet eller vårdnadshavaren bitt om det. I brådskande fall ska möjlighet till ett samtal ges senast nästa arbetsdag. Ett barn kan hänvisas till barnhälsans tjänster på eget initiativ men inom barnomsorgen oftast på initiativ av en vårdnadshavare, lärare, eller annan person med insikt i barnets situation.

Personal kan lyfta frågor och ärenden till barnhälsogruppen när som helst under verksamhetsåret. Innan ett ärende kan lyftas på ett möte, behöver vårdnadshavare vara informerade om detta. Personal inom barnhälsan stödjer barnet och dess familj genom att träffa barnet, erbjuda råd om stödinsatser till familjen, konsultera daghemmets övriga personal samt delta i arbete som främjar välbefinnandet för barngruppen och daghemmets gemenskap. Barnhälsan samarbetar med socialvården (Kommunernas socialtjänst, KST) och hälso- och sjukvården och kan vid behov hänvisa barn vidare för ytterligare stöd.

När en familj har behov av att få kontakt med barnhälsogruppen, sker det via personalen på barnets avdelning.

Rutiner för kontakt till barnhälsan:

- Då vårdnadshavaren känner oro kring sitt barn kontaktas avdelningens lärare i barnomsorg. Läraren kontaktar daghemmets föreståndare som lägger in ärendet på listan för följande barnhälsomöte (extra möte vid behov).
- Då personalen känner oro för ett enskilt barn kontaktar läraren i barnomsorg vårdnadshavaren och begär deras synpunkter på att ärendet förs vidare till barnhälsogruppen. Läraren meddelar sedan ärendet till föreståndaren.

3.2 Behandling av enskilda barnhälsoärenden

Vid behandlingen av ett ärende som gäller ett enskilt barn eller en grupp av barn ska bestämmelserna om barnens samt deras vårdnadshavares ställning inom barnhälsan beaktas (12 §, del IV).

En medlem i barnhälsogruppen får inte använda de sekretessbelagda uppgifter som han eller hon får tillgång till som medlem i gruppen för något annat ändamål än barnhälsan.

Enskilda barnärenden kan innebära ordnande av vård, specialdiet eller medicinering som krävs på grund av barnets sjukdom. På daghemmet ordnas den vård, specialkost eller i särskilda fall medicinering som vården av ett barns sjukdom förutsätter.

- Vid långvariga eller kroniska sjukdomar bedöms alltid behov av assistentresurs eller minskat antal barn i gruppen

Specialkost ordnas i enlighet med Mariehamns kostpolicy¹.

- Vid sjukdomstillstånd eller allvarliga allergier kan medicin ges efter bedömning i det aktuella fallet. Läkemedelsbehandling på daghemmen beskrivs i Säkerhetsplanen för Mariehamns barnomsorg (godkänd i bildningsnämnden 28.01.2021 3 §).

Då barnomsorgspersonalen deltar i nätverksmöten anordnade av andra aktörer i nätverket kring ett barn sköts dokumentationen av den kallande parten. Deltagande personal från barnomsorgen ansvarar ändå för överföringen av information till föreståndaren, specialläraren och övrig berörd personal på daghemmet.

4 Barnhälsotjänster

Barnhälsans tjänster omfattar stöd för barns utveckling och lärande (speciallärare i barnomsorg), kurator- och psykologtjänster, samt rådgivningstjänster vid Ålands hälso- och sjukvård.

Speciallärare i barnomsorg ger specialpedagogiskt stöd då barnets behov inte kan tillgodoses med enbart allmänpedagogiskt stöd. Varje barn inom barnomsorgen har enligt sitt behov rätt till stöd för sin utveckling och sitt lärande. Det kan bland annat handla om språkutvecklingen, det sociala samspelet, emotionella färdigheter eller hanteringen av vardagssituationer. Speciallärarens arbete innefattar även att handleda personal, observera barngrupper samt samarbeta med barnomsorgskuratorn. Specialläraren deltar i överföringen mellan barnomsorg och grundskola.

Information om stödinsatser:

- Barnets behov av stöd kartläggs av speciallärare i barnomsorg i samråd med vårdnadshavaren och personal på enheten.
- Stödet kan ges som allmänpedagogiskt stöd genom personal på enheten och/eller specialpedagogiskt stöd genom speciallärare i barnomsorg.
- Mångprofessionellt stöd inom barnomsorgen innebär att fler stödinstanser, såsom talterapi eller ergoterapi, är engagerade i barnet.

Kuratorn arbetar i huvudsak förebyggande i barnomsorgen för att främja barnens välmående. Arbetet går ut på att handleda personal samt besöka och observera barngrupper. Handledningen till personal kan innefatta hur daghemmet kan stödja barnens utmaningar i grupp samt att stödja barnen i att utveckla sina sociala och emotionella färdigheter, även detta i grupp, för att på sätt göra alla barn delaktiga i utvecklandet av sina färdigheter. Kuratorn deltar i överföringen mellan barnomsorg och grundskola.

Information om barnomsorgens kuratorstjänster:

- För barnomsorgen finns kuratorstjänster på deltid.
- För att komma i kontakt med barnomsorgens kurator kontaktas avdelningens lärare i barnomsorg som tar ärendet vidare.

¹ Kostpolicy: <https://www.mariehamn.ax/barn-och-utbildning/barnomsorg/specialkost>

I enskilda barnärenden tar kuratorn kontakt med vårdnadshavarna, för att kartlägga familjens situation så att rätt stöd till familjen kan erbjudas. Stödet kan innefatta kuratorns deltagande på möten med daghemmet, eller möten med andra parter, så som KST (Kommunernas socialtjänst) och ÅHS (Ålands hälso- och sjukvård). Familjer kan även hänvisas till Folkhälsan för mer omfattande stöd där kuratorn kan vara behjälplig med första kontakten. Regelbundna telefonsamtal med vårdnadshavare för uppföljande kontakt erbjuds vid behov.

Kuratorn kan även fungera som ett bollplank för daghemmets personal vid funderingar gällande orosanmälan till KST samt även vara behjälplig i kontakten med KST.

Kuratorn är även behjälplig i implementering av material som främjar barns välmående och utvecklandet av barnens färdigheter. Kurator har inte krav på journalföring.

Psykologen fungerar som expert inom psykologi i barnomsorgen och hämtar psykologiskt kunnande till verksamhetens vardag genom att erbjuda utvärderings-, konsultations- och rådgivningstjänster. Psykologens arbete omfattar utveckling, inlärningssvårigheter, svårigheter i uppmärksamhetsförmågan eller i känslöhanteringen. Målet är att ge barnen, vårdnadshavare och pedagoger mer kunskap och en bättre helhetsuppfattning om situationen och att hjälpa dem att planera och verkställa behövliga stödåtgärder. Psykolog har krav på journalföring.

Mariehamns stad fungerar från och med 1.1.2021 som huvudman för den nya barnomsorgs- och skolpsykologienheten som är gemensam för Mariehamn, norra Åland, södra Åland och skärgården. Vid full bemanning består enheten av 6 psykologer. Barnomsorgs- och skolpsykologienheten jobbar inom både grundskola och barnomsorg.

Psykologerna arbetar utifrån en tregradig prioritetsordning gällande arbetsuppgifter. Den är beroende av bemanningsgrad:

Låg bemanning: 1–2 psykologer i arbete

Nöjaktig bemanning: 3–4 psykologer i arbete

God bemanning: 5–6 psykologer i arbete

Denna ordning tydliggör för barnomsorgs- och skolpsykologerna och verksamheten vilka arbetsuppgifter som är centrala. I ett läge när det råder **låg bemanning** är utredningsarbetet prioriterat. Detta eftersom psykologen är den enda som kan utföra detta. Deltagande i barn- och elevhälsogruppernas möten är viktigt även om det kan finnas behov av att närvara mer sällan och att de möten som hålls med psykologen närvarande också förbereds med tanke på detta. Fall som lyfts ska ha en tydlig frågeställning och insatser ska redan ha gjorts och utvärderats. Stödsamtal, handledning, intern utbildning, konsultationer samt organisatoriskt arbete ges en lägre prioritet.

I ett läge då det råder **nöjaktig bemanning** föreslås att handledning, utbildning och organisatoriskt arbete tillkommer som prioriterade arbetsuppgifter.

Vid **god bemanning** tillkommer stödsamtal till övriga arbetsuppgifter. När bemanningsgrader är god kan även psykologerna i större utsträckning delta i barnhälsomöten och nätverksmöten, samt arbeta förebyggande med stödinsatser.

5 Samarbete inom barnhälsa

5.1 Samarbete med utomstående

Verksamheten inom barnhälsan genomförs som ett sektorsövergripande samarbete mellan huvudmannen för barnomsorgen och grundskolan, Ålands hälso- och sjukvård, kommunernas socialtjänst (KST) samt vid behov andra samarbetspartners.

5.2 Samarbete med barnet och deras vårdnadshavare

Barnet och deras vårdnadshavare, ska årligen informeras om de barnhälsotjänster som finns att tillgå och få information om hur man kan kontakta dem. Barnet och vårdnadshavaren ska få vara delaktiga i barnhälsans arbete. Kunskap om barnhälsan sänker tröskeln för att ta kontakt då det uppstår behov av det.

Barnhälsans insatser genomförs i samverkan med barnet och dess vårdnadshavare. Barnets egna önskemål och åsikter ska i enlighet med ålder, mognad och övriga personliga förutsättningar beaktas i åtgärder och avgöranden som gäller barnet. Utgångspunkten är att alltid handla i samråd med barnet och vårdnadshavarna. Barnet ska dock få det stöd det behöver även om vårdnadshavaren inte upplever samma behov (ur LP, 6.3.2 s. 82).

Barn och vårdnadshavare ska informeras om och ges möjlighet att delta i planeringen och utvärderingen av barnhälsan. Då det gäller individuellt riktad barnhälsa inleds samarbetet med barnet och vårdnadshavarna genast då det uppstår oro, och man planerar och utvärderar stödet tillsammans med dem. Barn, vårdnadshavare och samarbetspartners informeras om principerna och praxis för barnhälsan.

- Det går alltid att ge feedback, tips och idéer på enhetens barnhälsoarbete direkt till personalen på enheten.
- Personalen informerar vid vårdnadshavarmöten om möjligheten till barnhälsans tjänster och rutiner.
- Alla barnhälsoplaner publiceras på Mariehamns stads hemsida.

6 Sekretess inom barnhälsan

Trots sekretessbestämmelserna har de som deltar i genomförandet av individuellt riktade barnhälsotjänster rätt att lämna ut till varandra och den myndighet som ansvarar för barnhälsan sådana uppgifter som är nödvändiga för att de individuella barnhälsotjänsterna ska kunna ordnas och genomföras. Information som är nödvändig för att barns lärande ska kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt kan även lämnas ut till barnets lärare och rektor/daghemsföreståndare.

Den som lämnar ut information behöver överväga om det handlar om information som är nödvändig för att garantera barnets eller de övriga barnens säkerhet. Även om det finns en lagstadgad grund för att lämna ut information är det med tanke på samarbetet och förtroendet, alltid bäst att diskutera med vårdnadshavaren innan sekretessbelagda uppgifter lämnas ut.

6.1 Utarbetande och förvaring av barnhälsojournaler

Individuella möten inom barnhälsan, som omfattas av landskapslagen (1993:61) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om patientens ställning och rättigheter, ska antecknas i en patientjournal och i andra journalhandlingar i enlighet med bestämmelserna i lag (1993:61).

7 Uppföljning och utvärdering av barnhälsan

Varje barnomsorgsenhet ska beskriva hur barnhälsan ska utvärderas och utvecklas. Målsättningen med utvärderingen är att säkerställa att barnhälsan uppfyller lagen och att förbättra förutsättningarna för en trygg verksamhet.

Utvärderingen av barn- och elevhälsan ligger som grund för den uppskattade behovet av elevhälsotjänster.

Följande uppföljningar sker regelbundet:

- Uppföljning av barnhälsan tas med i barnomsorgens kundundersökning som görs vartannat år.
- Speciallärarna i barnomsorg bedömer behov av assistentresurs på daghemmen inför varje termin samt vid behov.
- Utvärdering av barnhälsoarbetet på daghemmet gör kontinuerligt (valda prioriteringar gällande det förebyggande arbetet, processer och faktiska barnärenden) samt genom en slututvärdering och sammanfattning i samband med att barnhälsoplanen uppdateras. Utvärderingen nedtecknas i protokoll från barnhälsomöte.
- Barnhälsoplanerna uppdateras under september/oktober månad varje verksamhetsår.
- Den gemensamma mallen för barnhälsoplan uppdateras regelbundet.